

АНАЛИЗА ЕФЕКТА АКТА

Живимо у времену убрзаних промена, које су показале јасан утицај на рад и функционисање друштва у целини, посебно привреде, али и на рад и функционисање државних органа. По својој природи, државна управа је много конзервативнија од нпр. индустрије која се много лакше прилагођава новим технолошким изазовима са којима се суочавамо свакога дана. Али не треба заборавити да су свуда у свету, па и у Србији, државе главни покретачи примене најразличитијих принципа везаних за заштиту и унапређење животне средине и климатске промене, као што су принципи одрживог развоја, друштвене одговорности предузећа, а последњих година и одговорности за загађивање животне средине. У развоју и примени ових принципа и Агенција за заштиту животне средине је дала свој допринос.

То је на Копаоник бизнис форуму, 04.03.2020. истакла и Председница Владе Србије Ана Брнабић и оценила је да је важно да после избора, нова влада Србије настави дигитализацију друштва и привреде, као и да основа за даљи раст буде примена нових одрживих технологија, пре свега у области енергетике и заштите животне средине.

Сасвим очекивано, ове промене нису заобишле ни Агенцију заштиту животне средине која је почетком ове године започела са једним врло важним пројектом, названим „Зелена дигитализација“. Основни циљ спровођења овог пројекта је да се применом иновативних технологија повећа ефикасност и ефективност у раду Националног регистра извора загађивања, подигне на виши ниво обученост запослених, ојача безбедност и поузданост рада информационог система, као и да унапреди капацитете и комуникацију са нашим корисницима.

Уколико Агенција жели да буде савремен, ефикасан и ефективан државни орган, мора сама да развија и иновира своје информациони систем, што већ више од осам година и чини. Зелена дигитализација, као пројекат је од почетка конципиран као in-house активност чију реализацију су иницирали и спроводе запослени у свом свакодневном раду. Модуларност информационог система Националног регистра омогућује његово иновирање у кратком временском року кроз примену низа идеја људи који га стално користе. Тренутно је у фокусу врло значајна трансформација постојећег информационог система која ће током идуће године, укинути практично сва ограничења за коришћење НРИЗ апликације.

Изменама Уредбе о производима који после употребе постају посебни токови отпада, обрасцу дневне евиденције о количини и врсти произведених и увезених производа и годишњег извештаја, начину и роковима достављања годишњег извештаја, обвезницима плаћања накнаде, критеријумима за обрачун, висину и начин обрачунавања и плаћања накнаде, а у складу са основним циљевима целокупног пројекта, Агенција за заштиту животне средине ће у наредном периоду унапредити систем извештавања ка Националном регистру извора загађивања (НРИЗ) у смислу потпуног укидања достављања папирних докумената, што се пре свега види кроз измене свих Уредби и Правилника везаних за извештавање о животној средини.

Унапређењима ИС НРИЗ и новим процедурама за достављања података, Одељење НРИЗ ће прикупљати податке о производима који после употребе постају посебни токови

отпада искључиво у електронском облику у складу са Законом о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању.

Планираним унапређењима, Агенција чија је основна делатност заштита животне средине, својим пионирским примером, утицаће и на остале делове државне управе и локалне самоуправе да пређу на савремени систем потпуног електронског пословања и тиме дају значајан допринос заштити животне средине.

Предности оваквог начина прикупљања података пре свега се огледају у:

1. За Агенцију – нема више прикупљања папирних форми образаца којих је до сада било око 30000 годишњих извештаја и преко 130 хиљада дневних и повремених извештаја, што грубо износи 100 до 150 регистраторских кутија годишње.

2. За обвезнике извештавања – нема штампања папирних форми и њиховог слања поштом ћиме се смањује и потребна количина папира и употреба тонера, али су тиме истовремено смањени трошкови достављања поштом.

Извештајно производама који после употребе постају посебни токови отпада ће се достављати Агенцији као електронски документи, уносом података у информациони систем Националног регистра, у складу са прописима који уређују електронска документа, електронску идентификацију и услуге од поверења у електронском пословању, до 31. марта текуће године са подацима за претходну годину.

У случају када правно лице или предузетник у години за коју се подаци достављају, није имало активности производње или увоза производа који после употребе постају посебни токови отпада, доставља Агенцији Изјаву о томе, у електронском облику (pdf формат фајла), потписану квалификованим електронским потписом законског заступника или лица овлашћеног од стране законског заступника, на одговарајућу адресу електронске поште објављену на интернет порталу Агенције до 31. марта наредне године.

Ефекти предложене уредбе утицаће на:

- правна лица и предузетнике – директан позитиван утицај који су у складу са изменама уредбе, обвезник извештавања више нема обавезу достављања папирних извештаја.

Циљ предложене измене уредбе јесте да се обвезницима извештавања омогући достављање података искључиво електронски у складу са прописима који уређују електронска документа, електронску идентификацију и услуге од поверења у електронском пословању.

Агенцији се сваке године достави око 30 хиљада годишњих извештаја о изворима загађивања и преко 130 хиљада повремених и дневних извештаја. У складу са претходном Уредбом, обавеза оператера је била да извештаје достави и у папирном облику (око 150 до 200 архивских кутија), што се сада укида.

У односу на искуства држава у окружењу. Државе у окружењу, у складу са мишљењем многих представника држава ЕУ, немају овако напредан информациони систем. Неке земље из окружења (Северна Македонија, Црна Гора и БиХ) још увек прихватају податке достављене само у папирној форми, док друге земље, као што је Хрватска, Румунија и Бугарска имају мање развијене информационе системе од информационог система Националног регистра извора загађивања, Агенције за заштиту животне средине.

Општи циљ ове уредбе јесте унапређење извештавања од стране обвезника извештавања о производима који после употребе постају посебни токови отпада према Агенцији.

Сви предлози који су дати у уредби су усклађени са циљевима и приоритетима Владе да се смањи у што већој мери успостави електронско извештавање у Србији, што је у овом случају позитиван корак Агенције ка том циљу.

Опција „status quo” није разматрана јер је ово значајан напредак и за Агенцију и е-Управу Републике Србије у целини.

Ефекти уредбе на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року могу се огледати у повећању обима достављања података у НРИЗ, што посредно има утицај на повећање прихода од накнада у складу са Законом о накнадама за коришћење јавних добара.

За имплементацију ове измене и допуне Уредбе није потребно одвојити посебне финансијске ресурсе за њено спровођење нити ће имати утицај на међународне финансијске обавезе.

Ова уредба неће изазвати трошкове који се односе на оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција или обуку државних службеника имајући у виду да за њено спровођење није потребно уводити било какве промене у надлежним органима.

Спровођење ове уредбе неће изазвати расходе других институција.

Ова уредба неће утицати на конкурентност привредних субјеката.

Такође, измене и допуне Уредбе не утичу на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација.

Овде приказане Измене и допуне Уредбе у сваком случају имају позитиван утицај на увећање друштвеног богатства, јер се њеном применом још ефикасније може пратити стање у области производа који после употребе постају посебни токови отпада и насталог отпада, што има директан утицај и на стање животне средине у Србији.

Измене и допуне Уредбе неће имати утицај на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Измене и допуне Уредбе не утичу на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично.

Измене и допуне Уредбе омогућавају равноправан третман различитих категорија лица. Не постоји механизам који би могао бити искоришћен за било какву врсту дискриминације (нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава).

Имплементацијом измена и допуна Уредбе очекује се да сви региони постигну напредак по питању стања животне средине. Правна лица и предузетници без обзира у ком региону живе имају једнака права приликом коришћења информационог система НРИЗ-а.

Имплементација измена и допуна Уредбе не утиче на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе.

Имплементација измена и допуна Уредбе утиче на здравље људи квалитет и структуру екосистема, кроз, пре свега, повећану доступност података о стању животне средине на неком простору